

Euskal basoa zenbakitan 2025

<http://www.nasdap.net/inventarioforestal>

Lurzoruaren eta baso-espezieen erabileren egoeraren eta bilakaeraren azterketa

I. Egungo egoera

Euskadiko Baso Mapa berriak (2025) zuhaitz-masen banaketa-kartografia ematen du, haren hedadura kuantifikatzeko, Natura 2000 sarean sartutako administrazio-eremuen, arro hidrografikoen, jabetza moten edo espazioen arabera. Euskal basoetan gertatzen ari diren aldaketa azkarrak direla eta, eta baso-informazioko iturri berriak iritsi direnez, Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak, HAZI Fundazioari eskatu zion 2018tik urteroko maiztasunarekin baso mapa egiteko.

Erabileren arabera, baso-azalera 489.849 ha-koa da, zuhaitzi eta zuhaizbakoa barne (larrea, sastraka, harkaitzak), Autonomia Erkidegoko azalera osoaren % 68. Ondoren, nekazaritza azalera (laboreak eta sega belardiak) (178.776 ha), hiri azalera edo azpiegitura azalera (48.196 ha) eta urari lotutako ez emankorrak (5.661 ha) datoz. Araba da basogintza eta nekazaritza azalera handiena duen lurraldea, Bizkaia nagusi da hiri-azalera eta Gipuzkoak du baso-azalera handiena (% 72,5 guztizko geografikoaren aldean).

Azalera (ha)	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE 2025	EAE 2024	EAE 2016	EAE 2005
Baso azalera	188.405	157.922	143.522	489.849	489.130	490.027	494.470
Nekazal azalera	98.782	40.754	39.241	178.776	179.510	180.029	180.730
Hiri azalera	13.245	21.065	13.887	48.196	48.158	47.540	41.684
Ur azalera	3.181	1.292	1.188	5.661	5.685	5.349	5.555
Guztizko azalera	303.612	221.032	197.838	722.482	722.483	722.945	722.439

Oharra: kanpoko mugak birdefinitzearen ondorioz, EAEren azalera geografiko osoak aldaketak izan ditu azken urteotan.

Zuhaitzien azalera Euskal Autonomia Erkidegoko azalera osoaren % 55,16 hartzen jarraitzen du, ehunekoak aldatzen direlarik Araban % 46,8, Bizkaian % 60,5 eta Gipuzkoan % 62,1. Hostozabalen azalera koniferoena baino handiagoa da, baina baso-landaketen hedadura baso naturalena baino handiagoa da tarte txiki batengatik.

Azalera.(ha)	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE 2025	EAE 2024	EAE 2016	EAE 2005
Azal. geografikoa	303.612	221.032	197.838	722.482	722.483	722.945	722.439
Baso azalera	142.051	133.641	122.864	398.556	396.003	397.223	396.701
Koniferoen azalera	37.795	69.054	59.468	166.317	167.448	184.589	195.537
Hostozabalen azal.	104.256	64.587	63.396	232.239	228.555	212.634	201.164
Landaketen azalera	30.129	100.424	73.068	203.622	203.342	207.131	209.508
Mendi publik. azal.	147.729	46.115	35.767	229.610	229.611	228.959	224.934

Isurialde kantauriarrean, intsinis pinua da hedadura handiena duen espeziea (93.952 ha, baso-azalera zuhaitzi osoaren % 23,5) eta baso produktibitate handiena duena EAEn (urteko mozketen % 80-85 inguru). Jatorri Kaliforniarra dauka, eta 600 metro baino gutxiagoko kota duten lursailetan landatzen da, putzurik gabeko lurzoru sakonetan. Azaleraren % 83,16 jabe pribatuei dagokie.

Pagoa, 55.650 ha eta zuhaitzen baso-azaleraren % 14rekin, hostozabalen artean hedadura handiena duena da, Araban (% 60) eta Gipuzkoan (% 32) bereziki. Pagoaren lurren hiru laurdenak mendi publikoetan daude, lur eremu jarrai zabalak sortuz ipar isurialdeko mendietan.

Haritza, kanduduna eta kandugabea, garai batean hedadura handiak hartzen zituztena Euskal Autonomi Erkidegoan, gaur egun, leku sakabanatuetara baztertuta daude, habitaten presioagatik, zuraren balioagatik eta beste espezie batzuen lehiagarentik. Haritz arrunta edo kanduduna ibarbideetan eta ibar-hondoetan kokatzen da nagusiki, lurzoru sakon eta emankorretan, gaur egun belardiak eta laboreak nagusi diren lurretan. Bestalde, haritz kandugabea aurkitzen zailagoa da eta mendi inguruetan kokatzen da, pagoaren eremuarekin bat eginez. Hariztiak urriak dira (17.712 ha), eta diametro txikiko masak dira nagusi, andui-kimuetatik datozenak.

Hala ere, nahiko ohikoa da haritza agertzea baso misto atlantiko deiturikoen barruan, isurialde kantauriarrean ugariak diren anduietako oinak nagusi diren hostozabalen nahasketa heterogeneotan. Baso horietan, asaldurarik ez dagoenean, haritz arruntaren bizitza-luzerak epe luzera haren nagusitasuna ekarri ohi du. Hedatzen ari den baso mota bat da, moztutako larre edo pinudiak bertan behera uztearen ondorioz, eta 40.503 ha hartzen dituzte, horietatik 20.672 Gipuzkoan (beren zuhaitz-azalera osoaren % 17 hartzen dutelarik).

Intsinis pinuaren ondoren, pinu gorria da Euskadin hedadura handiena duen koniferoa (17.467 ha, horietatik 14.000 inguru masa naturaletan). Hala ere, pinu gorriaren banaketa zeharo bestelakoa da, isurialde mediterraneoko espeziea baita (hedaduraren % 90 hartuz) eta mendi publikoetan baitago (hedaduraren % 80). Hotzarekiko eta kontinentaltasunarekiko erresistentziak, kolonizazio-gaitasunak eta interes ekonomikoek, espezie hori Arabako mendebaldeko mendialdeetan hedatzea ekarri diote, Iberiar Sistemako pinudi zabalen luzapena osatuz eta Nerbioi eta Kadaguako haranetan barneratuz, Bizkaian, berezitasun botaniko bat osatuz. Pinudi espontaneo horiek, klima hotzeko garaian banaketa zabalagoa izan duten testigu, pagadiaren eta erkameztiaren eremuetan zabaldu dira, hostozabal horiekin nahastuz. Iraganen landaketen bidez zabaldu zen.

Artea da mendi mediterraneoko baso-espezie adierazgarriena eta 26.876 ha hartzen ditu. Lurzorurik onenak goldatu ondoren, gaur egun artadiak kareharri gogorren azaleratzei lotuta egoten dira, eta horien gainean azaleko lurzoruak garatzen dira, ura gordetzeko ahalmen txikikoak. Artadiak batez ere Araban badaude ere (hedaduraren % 73), Kantauri isurialdean hedadura handiko masak daude, bi kasuetan kareharrizko mendilerro nagusiekin bat egiten dutenak: Arkamo, Badaia, Urkiola.

Erkametza, mediterraneotasunerako eta kareharrizko substratuetarako joera duenez, Araban dago nagusiki. Larreak eta laboreak ezartzearen ondorioz, haren azalera asko urritu da, eta, beraz, gaur egun mendi batzuen magalean sakabanatutako zuhaiztiak baino ez dira, 26.879 ha inguru hartzen dituztenak.

Ametza, Arabar espezia da (EAEn duen hedaduraren % 95, 13.264 ha ingurukoa). Bere kimuek leheneratzen gaitasun itzela daukate eta dauden lurzoruen pobrezia (harea, lurzoru azido eta azalekoak nagusi diren eremuak) amezti zabalen kontserbazioa erraztu dute (Gorbeia, Urkilla, Izki).

Eukaliptoak, batez ere *Eucalyptus globulus* Bizkaiko kostaldean eta *Eucalyptus nitens* barnealdean 500 kotatik behera, urtez urte azalera handitzen ari dira. Gaur egun 26.465 hektareako hedadura dute, eta kalkulatu da azken urteotan urtero 1.000 hektarea inguru hazi direla, batez ere *E. nitens* hektareakoak. 2022-2025an gorakada hori gelditu egin da, baso-araudian izandako aldaketan ondorioz.

Larizio pinuak 13.691 hektareako azalera du, eta banaketa nagusia Gipuzkoan dauka (% 51), 600 eta 1.200 metro arteko altueran. Alerteak 7.522 hektarea ditu, batez ere Gipuzkoako Lurralde Historikoan (% 80), larizioaren antzeko altitude-tarteetan, baina kalitate handiagoko lurzoruetan. Douglas izeia 450 eta 1.000 m kota arteko lurzoru sakonetan erabiltzen da, eta 8.483 ha-ra iristen da (% 68 Gipuzkoan). Baso-espezie berriek gero eta azalera handiagoa hartzen dute: 4.354 ha *Cryptomeria japonica*, 3.031 ha *Sequoia sempervirens* eta 250 ha inguru *Pinus taeda*.

Azkenik, itsas pinua Bizkaiko garaiera baxuetan eta kostaldetik gertu dago batez ere, eukaliptoak landatzeko gero eta gehiago erabiltzen diren lurretan, nahiz eta azken urteotan bere azalera gora egin duen (10.345 ha).

II. Azalaren konparazioa

Euskadiko Baso Mapa berria 2025eko ortofotoan eta IFN4ren arau kartografikoetan oinarritu da, nahiz eta bi lanek aldaketak ezagutu dituzten denboran zehar. Baso-mapak gero eta konplexuagoak dira, eta eremu gehiago biltzen dituzte. Bilakaera horren ondorioz, azalaren emaitzak eta iraganeko inbentarioei dagozkien mapak arretaz alderatu behar dira.

Salbuespen horiek guztiak kontuan hartuta, 2025eko Baso Maparen zenbait dinamika garrantzitsu aurreratu daitezke 2024koarekin alderatuz:

- Zuhaiztien azalera mantendu egin da, 396.003 ha-tik 398.556 ha-ra.
- Koniferoen azalera jaisten jarraitu da, 167.448 ha-tik 166.317 ha-ra.
- Hostozabalen azalera handitu egin da, 228.555 ha-tik 232.239 ha-ra.

- Intsinis pinuak hedadura handiena duen espeziea izaten jarraitzen du, baina 2024an 97.086 ha-tik 2025ean 93.952 ha-ra jaisten jarraitu du.
- “Mozketa” masa-egoeran dagoen intsinis pinuaren azalera handitu egin da: 2024an 20.734 ha zituen eta 2025ean 22.568 ha.
- Tantai (fustal) egoeran dauden radiata helduetako pinudiak nabarmen jaitsi dira: 2024an 47.867 ha izatetik 2025ean 43.840 ha izatera igaro da.
- Baso misto atlantikoa igo egin da, 2024an 38.146 ha izatetik 2025ean 40.503 ha izatera. kimu-hostozabalen eta hazi-hostozabalen hainbat espezieren nahasketa heterogeneoa da, eta azken mozketa edo nekazal lurren uztearen ondorioz sortu ohi da.
- Pagoa da, oraindik ere, intsinis pinuaren atzetik, azalera garrantzia duen bigarren espeziea, 1996tik 55.000 ha inguruan mantentzen dena.

Espeziea	Azalera 2025 (ha)	Azalera 2020 (ha)	Azalera 2016 (ha)	Azalera 2005 (ha)	Hazkuntza 2005-2025 (%)
<i>Pinus sylvestris</i>	17.467	17.468	17.511	17.234	+1
<i>Pinus laricio</i>	13.685	13.709	13.885	13.560	+1
<i>Pinus pinaster</i>	10.346	7.068	6.768	7.262	+42
<i>Pinus radiata</i>	93.952	109.440	123.921	137.466	-32
<i>Pseudotsuga menziesii</i>	8.635	7.949	7.360	5.717	+51
<i>Larix spp</i>	7.522	7.715	7.915	8.137	-8
<i>Cham. lawsoniana</i>	3.189	3.171	3.297	3.325	-4
<i>Cryptomeria/Sequoia</i>	7.385	2.836	-	-	-
Koniferoak guztira	166.317	172.967	184.590	195.537	-15
<i>Quercus robur+petraea</i>	17.912	17.205	16.598	15.071	+19
<i>Quercus pyrenaica</i>	13.264	13.275	13.110	12.281	+8
<i>Quercus faginea</i>	26.879	26.854	26.665	27.103	-1
<i>Quercus ilex</i>	26.876	26.622	26.364	27.289	-2
<i>Eucalyptus</i>	26.465	23.072	18.194	13.023	+103
<i>Quercus rubra</i>	4.215	3.976	3.907	3.087	+37
<i>Fagus sylvatica</i>	55.650	55.114	54.619	54.555	+2
Baso misto atlantikoa	40.503	37.436	35.414	35.660	+14
Hostozabalak guztira	232.239	222.430	212.633	201.164	+15
Espezieak guztira	398.556	395.168	397.223	396.701	-

Azken 20 urteetako aldakuntza kuantitatiborik handiena, 43.500 ha inguru intsinis pinu galdu direla litzateke, neurri batean eukalipto sail bihurtua eta beste zati batean baso misto atlantiko edo beste baso mota batzuk sortuz.

III. Egur-stocka eta datu dasometrikoak

2025eko azken baso-mapak aukera ematen du landaketa-espezieen azalaretan izandako aldaketak zehazteko, adin-moten arabera. 2005. urteaz geroztik, pinudien guztizko azalera asko jaitsi da, eta pinudi gazteen azalera txikiagoa izateko joera dago (baso-berritze/mendi zangarra/haga-basoa). Horrek adierazten du pinudi horien batez besteko adinak gora egin duela eta, oro har, berritze-maila txikia dela.

<i>Pinus radiata</i>	Berri/mendi-zangarra	Haga-basoa	Tantai-basoa	Landatutako azalera	Mozketak	Guztizko ha
ALAVA 2005	5.331	2.181	6.379	13.891	928	14.819
BIZKAIA 2005	19.991	15.953	33.136	69.080	3.594	72.674
GIPUZKOA 2005	11.323	12.409	24.145	47.877	2.097	49.973
CAPV 2005	36.644	30.543	63.660	130.847	6.619	137.466

<i>Pinus radiata</i>	Berri/mendi-zangarra	Haga-basoa	Tantai-basoa	Landatutako azalera	Mozketak	Guztizko ha
ALAVA 2016	2.667	2.271	7.827	12.765	727	13.492
BIZKAIA 2016	8.856	10.537	45.146	64.539	2.890	67.429
GIPUZKOA 2016	2.767	5.181	31.918	39.866	3.134	43.000
CAPV 2016	14.290	17.989	84.891	117.170	6.751	123.921

<i>Pinus radiata</i>	Berri/mendi-zangarra	Haga-basoa	Tantai-basoa	Landatutako azalera	Mozketak	Guztizko ha
ALAVA 2020	2.032	3.050	6.025	11.107	1.339	12.446
BIZKAIA 2020	6.740	11.169	34.722	52.631	7.613	60.245
GIPUZKOA 2020	2.404	5.050	22.677	30.131	6.618	36.749
CAPV 2020	11.177	19.268	63.424	93.869	15.571	109.440

<i>Pinus radiata</i>	Berri/mendi-zangarra	Haga-basoa	Tantai-basoa	Landatutako azalera	Mozketak	Guztizko ha
ALAVA 2025	2.336	2.765	4.805	9.906	1.629	11.536
BIZKAIA 2025	6.691	9.619	24.191	40.501	11.323	51.824
GIPUZKOA 2025	2.173	3.961	14.843	20.977	9.616	30.593
CAPV 2025	11.199	16.345	43.840	71.384	22.568	93.952
Bilakaera 2005-24	-25.445	-14.198	-19.820	-59.463	+15.949	-43.514

Egur-stockari dagokienez, 2025ean, udako hegaldiaren fotogrametrian eta Basonet sareko 2021/2022ko landa-lursailetan oinarritutako kalkulu bat egin da, 2025eko abenduan moztutako azalerak kendu ondoren eguneratzen diren stockak. Bolumenak kalkulatzeko metodoa denboran zehar aldatu den arren, urtero eskuragarri dauden urrutiko detekzio iturrietara eta landa-lursailen datuetara egokituz, hosto zabaleko stock guztien konbergentzia progresiboa ikusten da koniferoekin alderatuta.

Espezie nagusia	IFN3 2005	IFN4 2011	Lidar 2012	Lidar 2017	Hegaldi 2025
<i>Pinus sylvestris</i>	2.443.636	2.491.897	2.652.545	2.953.146	3.006.779
<i>Pinus laricio</i>	1.876.459	2.428.135	2.678.662	3.066.118	2.971.085
<i>Pinus pinaster</i>	822.773	1.460.754	1.347.832	1.388.487	1.732.931
<i>Pinus radiata</i>	26.328.723	28.552.100	29.476.912	31.783.996	21.047.508
<i>Pseudotsuga menziesii</i>	690.292	907.429	1.020.495	1.200.957	2.083.533
<i>Larix spp</i>	1.331.810	1.160.928	1.834.705	2.076.573	2.691.637
<i>Quercus robur+petraea</i>	2.803.015	2.483.478	2.269.018	2.614.752	3.822.209
<i>Quercus pyrenaica</i>	1.584.094	1.935.366	1.729.270	1.863.180	2.280.759

Espezie nagusia	IFN3 2005	IFN4 2011	Lidar 2012	Lidar 2017	Hegaldi 2025
<i>Quercus faginea</i>	1.402.914	1.709.434	1.780.578	1.883.486	2.301.838
<i>Quercus ilex</i>	888.872	1.097.795	1.502.091	1.635.801	1.877.788
<i>Eucalyptus</i>	1.445.607	1.908.502	1.873.568	2.886.416	6.113.516
<i>Fagus sylvatica</i>	8.278.223	9.702.288	9.214.833	10.134.968	13.129.075
Espezieak guztira (m3)	54.816.506	62.607.086	63.845.876	71.029.894	76.539.713